



Het boek van Pip

Over het boek

Auteur: Guido Van Genechten
Illustrator: Guido Van Genechten
Uitgeverij: Clavis

Over de maker

Guido Van Genechten is een bekend Vlaamse prentenboekenschrijver en illustrator. Hij maakt zowel boeken voor peuters als voor kleuters. Zijn beroemdste figuurtje is Rikki, het konijn met het slappe oor.

Korte inhoud

In dit boek leren we het kuiken Pip kennen. Pip wil de lezer graag Timotheüs Vanderlange voorstellen. Maar dat gaat niet van een leien dakje. Timotheüs is dan ook geen klein kuiken, maar een teckel (worstenhond) buiten categorie. Lukt het Timotheüs om zich in het krappe boekformaat volledig aan de lezer te laten zien?

1. VOOR HET LEZEN

MATERIAAL

- 5 dierenknuffels van verschillende groottes (1 heel grote). Indien mogelijk is één van de knuffels een kuiken zoals Pip of een teckel zoals Timotheüs (bv. een toechthond).
 - 5 dozen van verschillende groottes. Verstop 2 dozen, zodat deze niet meteen zichtbaar zijn. Zorg dat één van de 2 verstopte dozen erg klein is.
 - Fototoestel, tablet of smartphone
- Toon de vijf knuffels. Bespreek ze kort.
 - Welke knuffels kennen jullie? Wat is deze knuffel voor een dier?
Houd naar aanleiding van de knuffels een kort gesprek over eigen knuffels of huisdieren.
 - Wie heeft een huisdier - wat is je lievelingsknuffel?
 - Hoe groot, klein is je huisdier - je knuffel?
 - In het boek past Timotheüs niet op de bladzijdes, want hij is te lang. Speel voor het lezen (één van) deze twee spelletjes, zodat de kinderen zelf ervaren wat volgende begrippen betekenen:
 - ergens (niet) inpassen
 - (te) klein (kleiner, kleinst) versus (te) groot (groter, grootst) zijn
 - (te) kort (korter, kortst) versus (te) lang (langer, langst) zijn
 - ruimtebegrippen zoals voor(kant), achter(kant), onder(kant), boven(kant), omhoog, omlaag
- Zorg ervoor dat de begrippen veel aan bod komen in het gesprek tijdens het spelen.

SPEL 1

- Neem drie dozen. Vertel de kinderen dat een andere school of bib gevraagd heeft om deze knuffels te gebruiken en dat je ze met de post wil opsturen: één knuffel per doos. Je hebt al drie dozen, voor drie knuffels. (Alternatief: de knuffels moeten worden opgeruimd in dozen.)
 - In elke doos mag één knuffel. Willen jullie uitzoeken welke knuffels in deze dozen passen? Gebruik tijdens het spel zelf veel van de begrippen, bv. 'Hé: de papegaai past niet in die doos: hij is te groot. Zijn lange poten steken uit de doos.'
 - Stel vragen:
 - Hoe komt dat nu dat de zeehond wel in die doos past, maar de papegaai niet?
 - Welk dier denk je dat er in die doos past? Waarom?
 - Hoe komt het dat je het schaap niet in de doos krijgt?
 - Wat gebeurt er als je de koe met zijn pootjes omhoog in de doos legt?
- Eenmaal de dozen gevuld zijn, ga je (of gaan jullie samen) op zoek naar andere lege dozen.
 - Je vindt nu de twee verstopte dozen. Passen de overige knuffels in die twee dozen? Stel vragen:
 - Die doos is wel erg klein. Hoe kunnen we die grote knuffel toch in de doos krijgen?
 - Kunnen we hem op zijn rug erin leggen? Kunnen we zijn pootjes samenvouwen?
 - Hoe komt het dat het niet lukt?
 - Het lukt niet om (één van) de knuffels erin te krijgen. Hoe kunnen we dit oplossen?
 - Misschien suggereren de kinderen zelf om de knuffels van dozen te wisselen, zodat elke knuffel toch in een doos past. Hebben de kinderen andere suggesties? Probeer ze zoveel mogelijk uit.
- Bedank de kinderen voor hun hulp. Je kunt hen eventueel nog de dozen laten dichtmaken.

SPEL 2

- Je plaatst drie kinderen op een rij. Je stelt vragen.
 - Wie is het grootst / kleinst?
 - Wie kan de kinderen van klein naar groot / van groot naar klein in een rij plaatsen?
 - Wie heeft het langste / kortste haar?
- Als dit goed lukt, herhaal je dit met meer kinderen.
- Om te eindigen, gaan de kinderen zonder jouw inmenging in een rij staan van klein naar groot. Je kunt een foto nemen of een kleuter een foto laten nemen en samen bespreken of de rij klopt of niet.

TIP: je kunt dit spel ook spelen met de knuffels.

- Vertel de kinderen dat je een boek bij hebt over dieren, dat je wil voorlezen. Je hebt luistervragen voor de kinderen:
 - Jullie moeten goed kijken en luisteren of de dieren in het boek dezelfde dieren zijn als onze knuffels van het eerste spel.
 - Jullie moeten goed kijken of het om grote of kleine dieren gaat.

2. TIJDENS HET LEZEN

2.1. Cover

- Lees de hoofdtitel voor en bekijk samen de kaft.
 - Zou het gele kuiken Pip zijn?
- Pip zegt iets op de kaft: lees voor wat Pip zegt. Verbaas je over de lange naam van Ti-mo-the-üs-Van-der-lan-ge.
 - Zou Timotheüs Vanderlange ook een kuiken zijn? Wie denkt van wel – van niet? Waarom wel / niet?
 - Heb jij ook een (beste) vriend? Hoe weet je of iemand je vriend is?
 - Welke naam is het kortst: Pip of Timotheüs Vanderlange?
 - Wie heeft hier ook een hele korte – een hele lange naam?

2.1. Schutbladen

Schenk aandacht aan het schutblad met de eieren.

→ Kijk: allemaal eieren! En in elk ei zit er een barst. Waarom zouden al die eieren hier getekend zijn?

TIP: indien de vraag te moeilijk is voor de kinderen, kun je ook hardop denken: 'Hé, hier zijn allemaal eieren getekend. In elk ei zit een barst, zie je dat? Misschien is één van die eieren wel het ei waar het kuiken Pip uit is gekomen.'

2.3. Verhaal

- Bekijk en lees samen elke bladzijde van het boek. Het boek bevat enkele momenten waarop je de kinderen iets kunt laten doen: blaffen, Timotheüs roepen, over Timotheüs neusje wrijven, de houdingen van Pip en Timotheüs nabootsen ...

Vaak kun je voorspellende vragen stellen:

- Zou Timotheüs dichterbij komen, nu we over zijn neusje hebben gewreven?
- Zou het Timotheüs lukken om op zijn vier pootjes in het boek te passen?
- Zou het Timotheüs lukken om op zijn rug in het boek te passen?

TIP: Pip doet voor hoe Timotheüs op zijn vier pootjes moet staan en op zijn rug moet liggen.

Vertel de kinderen dat het Timotheüs niet lukt, omdat Pip zo klein is en hij niet goed ziet hoe het moet.

Vraag de kinderen om dit voor te doen voor Timotheüs.

- Het lukt Timotheüs niet om in het boek te passen, als hij op zijn vier pootjes staat en zijn rug kromt en ook niet als hij op zijn rug ligt en zijn pootjes naar beneden houdt. Stel volgende vragen na deze bladzijden:
 - Wat kan Timotheüs nog proberen?
 - Is er nog een andere oplossing? Als Timotheüs zich niet kleiner kan maken, kan hij dan nog op een andere manier in het boek passen?
- Op de volgende bladzijde maakt Pip het boek groter.
 - Vinden jullie dat een goed idee?
 - Zou er nog plaats zijn voor Olie?
 - Welk dier denken jullie dat Olie is: een klein dier of een groot dier?
 - Olie is een olifant! Kan hij in het boek passen? Hoe groot zou het boek dan wel moeten zijn?

3. NA HET LEZEN

3.1. Beschouwing

- Laat de kinderen reageren op het verhaal.
- Blik terug op de luistervragen, indien deze nog niet beantwoord zijn:
 - Jullie moesten goed kijken en luisteren of de dieren in het boek dezelfde dieren zijn als onze knuffels.
 - Jullie moesten goed kijken of de dieren in het boek kleine of grote dieren zijn.

TIP: ga hier nog even dieper in op klein, groter, grootst, kort en lang, in het boek passen, ...).

Verwijs eventueel naar de spelletjes van in het begin.
- Stel enkele vragen over de inhoud:
 - Is het een grappig verhaal? Wat is er grappig?
 - Zijn Pip en Timotheüs goede vrienden? Hoe weet je dat?
 - Wat vinden ze van Pips oplossing? Zijn er nog andere oplossingen?

3.2. Verwerkingsactiviteiten

MATERIAAL

- Tochthond, kuikenknuffel, A2-blad of een kader (uit karton)
- Kader (uit karton), minstens de grootte van het hoofd van een kleuter
- Fototoestel, tablet of smartphone, concreet materiaal

- Als je een kuikenknuffel en een toechthond hebt, kun je de kinderen het verhaal laten naspelen op een vel A2-papier of in een kader. (Je kunt dit natuurlijk ook laten doen met twee andere knuffeldieren, een heel groot en een heel klein.)
- Geef de kinderen per twee een kader. Eén kind poseert en de ander houdt het kader vast. Geef opdrachten (doe dit eerst met een kind voor):
 - Ga beiden zo staan dat
 - je x helemaal ziet door het kader
 - je enkel het hoofd van x ziet
 - je de voeten en de benen van x ziet
 - ...

TIP: verwoord wat je het kind ziet doen. Bv.: 'Hé, jij houdt je kader schuin en Zoë stapt achteruit. En kijk: nu zie je Zoë helemaal door je kader. Knap!'
- Je de vorige opdracht ook laten uitvoeren met een fototoestel / tablet / ...
 - Neem een foto waar alleen het hoofd van x opstaat
 - Neem een foto van x, maar zonder zijn armen – benen – hoofd – ...
 - Neem een foto van de neus van x
 - ...

Of je werkt met een fototoestel en met concreet materiaal. Opdrachten zijn dan bv.:

 - Neem een foto van het kopje, zodat het kopje heel groot lijkt
 - Neem een foto van het kopje, zodat het kopje heel klein lijkt

Dit is best moeilijk en kun je beter begeleiden. De kinderen kunnen ook de poses uit het verhaal fotograferen met de toechthond en het kuiken, of andere poses maken.

 - Neem een foto van de hond, zodat zijn achterste er niet op staat, zijn neus er niet opstaat, ...
- Je kunt ook aan de slag met de namen van de kinderen. Je schrijft bv. de namen van Pip en Timotheüs in twee kolommen op en bespreekt met de kinderen de lengte. Noteer dan de namen van de kinderen: in welke kolom komen ze terecht? Is er een derde kolom nodig tussen de kolom van Pip en Timotheüs, voor namen zoals Khalid en Sofie? Is er nog een kolom nodig voor hele lange namen, zoals Amandolino? Eventueel betrek je hier de familienamen bij.

4. VERDER LEZEN

- Stoute hond / Chris Haughton (Gottmer, 2012)
- Een hondjesboek (vol tegenstellingen) / Caroline van Godtsenhoven (Oogappel, 2017)
- Ik ben geen boek, ik ben een hond / Milja Praagman (De Eenhoorn, 2016)
- Wij blijven altijd bij elkaar / Smriti Halls en Steve Small (ill.) (Luitingh-Sijthoff, 2023)



Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.



Het nummer één telboek

(Let op: we tellen tot één en niet verder!)

Over het boek

Auteur: Caspar Salmon

Illustrator: Matt Hunt

Vertaler: J.H. Gever

Uitgeverij: Gottmer

Over de makers

Caspar Salmon is een Engelse freelance journalist die schrijft over van alles en nog wat, maar vooral over film en cultuur. Hij is gek op kleine kinderen en houdt ze graag voor de gek. Dat blijkt ook uit zijn eerste kinderboek: "Het nummer één telboek (Let op: we tellen tot één en niet verder!)".

Matt Hunt is een Engelse illustrator met al meerdere boeken op zijn palmares, waaronder het grappige "De piraten komen"" (auteur John Condon) en "Wie is het engst?" (auteur Min Flyte).

Korte inhoud

In "Het nummer één telboek" wordt geteld, véél geteld. Maar: altijd tot één: niet verder. En dat is niet zo gemakkelijk als het lijkt...

1. VOOR HET LEZEN

MATERIAAL

- | |
|---|
| <ul style="list-style-type: none">Fototoestel / tablet / smartphone |
| <ul style="list-style-type: none">Bijlagen |
| <ul style="list-style-type: none">Kopieën van het schutblad |
| <ul style="list-style-type: none">Naargelang de gekozen spelletjes: papier, schaar, lijm, spullen verspreid in het lokaal waarvan er een bepaalde hoeveelheid zijn (van 1 tot 10) |
- Laat de kinderen vertellen en demonstreren hoe goed ze al kunnen tellen.
 - Wie van jullie kan al tellen tot 10? Tot 20?
 - Wie kan tellen in een andere taal?
 - Noteer eventueel enkele talen naast elkaar in kolommen en leer de kinderen tot 3 of 5 tellen in de verschillende thuistalen van de aanwezige kinderen. (Dit kan ook als verwerking).
 - Vertel dat het goed uitkomt dat de kinderen zo goed kunnen tellen: je hebt namelijk het allerbeste telboek ooit meegebracht om samen te lezen en te tellen. Je toont de kaft en leest de hoofdtitel voor: "Het nummer één telboek". Lees de ondertitel tussen haakjes nog niet voor.
 - Wat wil dat zeggen, als iets nummer één is?
 - Besprek met de kinderen dat dit wel een goed boek moet zijn: in de titel staat immers dat dit de nummer één van de telboeken is.

- Stel enkele vragen over wat er te zien is op de kaft.
 - Wat zien jullie allemaal op de kaft?
 - Wie kan eens de worst – de roze pudding – de trommel ... aanduiden?
 - Doe alsof je nu pas ziet dat er nog iets onder de hoofdtitel staat.

‘Hé, hier staat nog iets. Het staat tussen haakjes en de letters zijn niet zo vet en groot, daarom had ik dit nog niet gezien. Ik zal eens voorlezen wat er staat: Het nummer één telboek: **‘Let op: we tellen tot één en NIET verder.’**
 - Doe alsof je niet begrijpt wat er staat. Bespreek dit met de kinderen.
 - Zou dit boek echt maar tot één tellen? Of zou het een grapje zijn?
 - Denk hardop na en laat de kinderen argumenteren: ‘Op de kaft staat er inderdaad telkens maar één ding van iets afgebeeld: we tellen één hoed, één ijsje, één bril, ... Zou het boek daarom het nummer één telboek heten: niet omdat dit het beste boek van de wereld is, maar omdat we maar tot één tellen in dit boek? Wat denken jullie?’
 - Laat de kleuters stemmen.
 - Wie denkt dat de titel betekent dat dit het beste boek ooit is?
 - Wie denkt dat de titel betekent dat er maar tot één wordt geteld?
 - Wie denkt dat beide waar zijn: dat dit én het beste telboek ooit is én een boek dat maar tot één telt?
 - Noteer de antwoorden van de kinderen.
 - Besluit dat jullie het boek zullen moeten lezen, om te weten wie gelijk heeft (= luisterdoel).
-

2. TIJDENS HET LEZEN

2.1. Bestudeer het schutblad vooraan

- Bekijk het schutblad grondig. Er valt enorm veel op te zien. Laat de kleuters eerst zelf reageren. Misschien merken ze zelf op
 - dat er veel voorwerpen van op de kaft op het schutblad terugkeren (de gieter niet)
 - dat sommige voorwerpen er meer dan één keer op staan.
- Stel vragen:
 - Wie vindt de hotdog, de trompet, de olifant, de taart, de vork ...? (Bevraag vooral voorwerpen die nog niet op de kaft stonden.)
 - Wie vindt iets dat twee, drie, vier, vijf keer staat afgebeeld? (2 appels, 2 vliegen; 3 apen, 3 kommen soep, 3 vlinders, 3 neushoorns; 4 mieren; 5 eenden)
 - Hoeveel slangen vind je? (7)
 - Hoeveel wormen zijn er? (10)
- **TIP:** zoek zeker niet alles, enkele vragen zijn voldoende. Je kunt dit spelletje als verwerkingsactiviteit opnieuw aanbieden.

2.2. Lees het verhaal

Dit heerlijke boek kun je het beste letterlijk volgen.

- Wellicht zullen de kinderen bij elke bladzijde onmiddellijk spontaan reageren op de prenten (‘Ik zie 2 walvissen, 3 kommen soep ...’). Laat hen dat zeker doen. Bevraag vaak of hun reactie (bv. 5 eenden of 10 wormen) wel kan kloppen. Het boek telde toch maar tot één?
- Vertel de kleuters na hun reactie, dat jullie best lezen wat er op de pagina staat: ‘Jullie zien wel twee walvissen, maar misschien staat er iets anders in de tekst. Zal ik lezen wat er staat?’ Wijs aan met je vinger wat je leest. Zo beseffen de kinderen dat tekeningen en tekst elkaar goed aanvullen en elkaar soms tegenspreken.
- Voer samen de opdracht uit die op de pagina staat.

2.3. Bekijk het schutblad achteraan

Toon het schutblad en laat de kinderen reageren. Dit is hetzelfde schutblad als vooraan. Er staan 100 tekeningen op. Tel samen zover als jullie kunnen.

3. NA HET LEZEN

3.1. Beschouwing

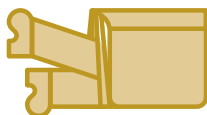
- Laat de kinderen reageren op het boek. Stel enkele vragen.
 - Vond je het een leuk – mooi boek?
 - Wat vond je (niet) leuk – mooi aan het boek?
 - Welke bladzijde vond je het mooist – leukst?
- Bekijk de kaft opnieuw en reflecteer over de luistervraag en de stemming van in het begin.
 - Hoe zit het met de titel? Is dit een nummer-één-telboek omdat dit het beste telboek van de wereld is, of omdat het boek maar tot één telt? Of is elke uitleg juist?

3.2. Verwerking

- **Schutblad**
 Maak kopieën van het schutblad. Geef de kleuters (een selectie van deze) opdrachten (oplossing in bijlage):
 - Er zijn dingen of dieren die maar één keer getekend zijn. Kun jij er vijf vinden?
 - Er zijn dieren die drie keer getekend zijn. Kun je een dier vinden dat drie keer voorkomt?
 - Zoek een dier dat zeven keer is getekend.
 - Zoek een dier dat tien keer is getekend.
 Je kunt de kleuters telkens de oplossingen in een bepaalde kleur laten omcirkelen, of je kunt werken met een cijferlegende met kleuren en hen de dieren of voorwerpen laten uitknippen en in de legende laten klevan. De oplossingen vind je in de bijlagen.
 Een alternatief spel is dat je zelf een kopie van het schutblad verknijpt en de kleuters de dieren en dingen laat sorteren bij getalbeelden of cijfers (oudere kleuters).
- **Tellen**
 Zoek met de kinderen in het lokaal waar jullie zitten naar zaken waar er maar één van is, waar er twee van zijn, enz.
- **Telboekje**
 Laat de kinderen met materialen telhoopjes maken: bv. 1 boek, 2 stiften, 3 drinkflessen, 4 ... Neem van elke 'hoop' een foto en print die af. Hussel ze door elkaar. De kinderen sorteren de foto's van 1 tot ... en maken er een boekje van: hun eigen telboekje. Als de kinderen dit aankunnen, kunnen ze het juiste cijfer bij de juiste 'hoop' schrijven.
 Alternatief: maak een telboekje met foto's van de kinderen zelf.
- **Raadspel**
 Beschrijf een kenmerk dat maar één kind heeft, of dat enkele kinderen hebben en laat de kinderen raden om wie het gaat.
 - Ik zoek een kind met een bril.
 - Ik zoek drie kinderen met sandalen.
 - Ik zoek vijf kinderen met een T-shirt met letters.
 - ...
 Je kunt dit ook doen met de schutbladen: je omschrijft een voorwerp en de kinderen zoeken dat voorwerp om het snelst terug.
 - Ik zie iets waarop je kunt zien hoe laat het is.
 - Ik zie iets om op te zitten.
 - Ik zie een vis met een bril. (Of moeilijker: ik zie een dier dat in het water zwemt. Het draagt een bril.)
 - Ik zie iets lekker om op te eten. Het is gezond. Er zijn er drie. (appels)
 - Ik zie een groen, lang dier. Het houdt zijn bek dicht. Het staat helemaal onderaan op de bladzijde. (krokodil)
 - Dit dier heeft een bruine staart. Hij houdt één pootje van de grond. (aap)
 - Een moeilijke: Ik zie een dier met twee poten. Het is grijs met een groen hoofd. Dit dier kan niet zwemmen. (duif)
 - ...

4. VERDER LEZEN

- Het dikke telboek / Christopher Franceschelli (Baeckens Books, 2022)
 - Van 1 tot 10 / Mies Van Hout (Gottmer, 2018)
 - Een boek vol puntjes / Xavier Deneux (Oogappel, 2018)
-

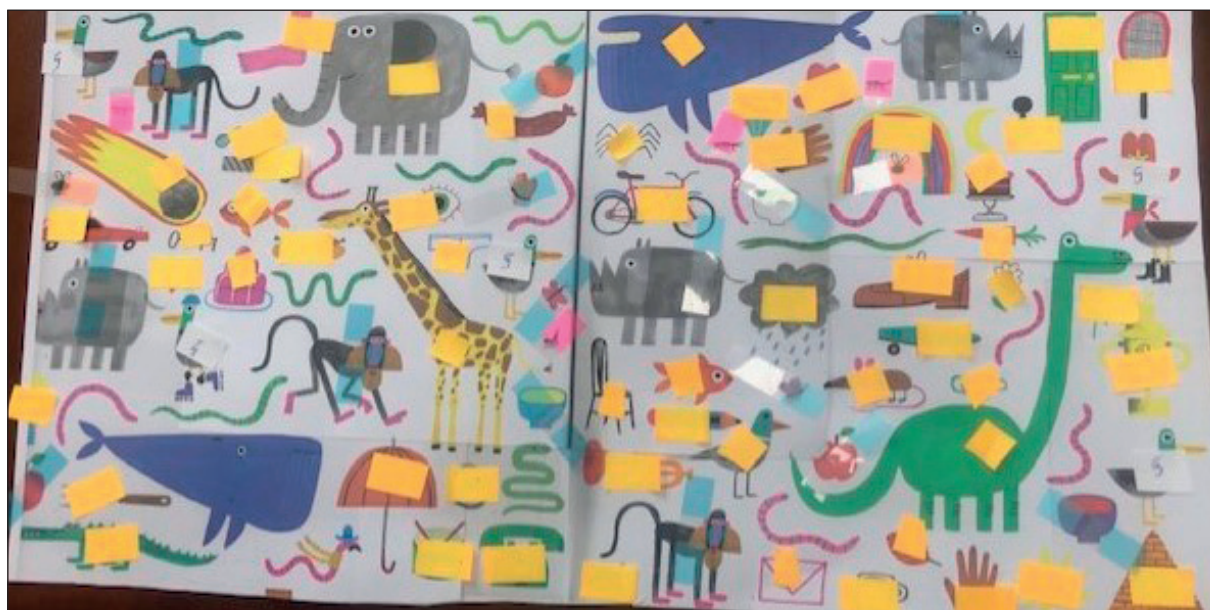


Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Bijlage 1:

Legende schutbladen

	1
	2 vliegen
	3 appels, kommen soep, apen, vlinders, neushoorns
	4 mieren
	5 eenden
7	7 groene slangen
10	10 roze wormen

Bijlage 2:



Een ijsbeer in de sneeuw

Over het boek

Auteur: Mac Barnett
Illustrator: Shawn Harris
Vertaler: J.P. de Keizer
Uitgeverij: Ploegsma

Over de makers

Mac Barnett is een Amerikaanse auteur. Je kent hem misschien van de boeken over het vierkant, de cirkel en de driehoek of het boek Vol met wol. Hij won de Caldecott Honour-Award, dé hoogste onderscheiding voor jeugdliteratuur in Amerika. Wereldwijd verkocht hij al meer dan een miljoen boeken en zijn werk is in meer dan dertig talen vertaald. Meer info over de auteur en zijn boeken vind je op: <https://www.macbarnett.com/>

Shawn Harris is een Amerikaanse illustrator die al meerdere prijzen won voor zijn boeken. Zo won hij met dit boek de Bull-Bransom prijs die uitgereikt wordt aan illustraties die focussen op natuur en wilde dieren. Meer info over de illustrator en zijn boeken vind je via <https://www.shawnharris.info/>

Korte inhoud

Er is een ijsbeer in de sneeuw. De witte beer wandelt door een wit landschap. Waar gaat hij naartoe? Weet jij het? Een sober verhaal over een ijsbeer die rustig zijn eigen weg gaat. Totdat hij aan het water komt, waar hij heerlijk kan spelen. De prachtige prenten zijn geknipt uit en gekleefd op tinten wit papier.

1. VOOR HET LEZEN

MATERIAAL

- Een wit laken of een groot wit blad papier met enkele blauwe papieren erop verspreid.
- Enkele plastic of pluchen speelgoedfiguren van een ijsbeer, poolvos, zeehond, enkele vissen en een Inuit (Eskimo). Je kunt de dieren ook via de collage-techniek maken, net zoals in het boek. Houd indien mogelijk ook een speelgoed bruine of zwarte beer bij de hand en een bruine en witte (pool)vos.
- Enkele ijsschotsen van piepschuim of een ander materiaal. Je kunt ze bijvoorbeeld ook proberen maken met suiker, zout, bloem of met stukken steviger wit papier of lichtblauw papier, net zoals in het boek.
- Voorzie indien mogelijk ook nog wat ijsblokjes die je in een klein potje stopt (bijvoorbeeld een theelichthouder).
- Filmpjes met ijsberen in hun natuurlijke omgeving: <https://www.youtube.com/watch?v=hO5aWnBKKhA> of https://www.youtube.com/watch?v=N8JD_P2J24g

1.1. Verkenning thema's

- Kom met de kinderen rond het witte laken of grote witte papier zitten met de dieren, ijsschotsen en open stukken water erop. Verspreid als laatste de ijsblokjes op het doek of papier en laat alle kinderen even voelen.

- Brrrrr, koud hè. We zijn hier samen met de dieren op een hele koude plek, met veel ijs.
En ook met veel sneeuw. Weet iemand wat sneeuw is? Welke kleur heeft sneeuw? Heeft iemand al eens in de sneeuw gespeeld?
- Verken hier samen met de kinderen kort het concept sneeuw. Sta stil bij het feit dat het koud moet zijn om te kunnen sneeuwen. Net zoals het koud moet zijn, opdat water ijs kan worden (link leggen met ijsblokjes). Sta zeker ook stil bij kleur, zodat het makkelijker is om straks te vertellen dat een ijsbeer familie is van de bruine en zwarte beer. Hij is door de jaren heen wit geworden, zodat hij niet meer opviel in de omgeving (<https://schooltv.nl/video/de-evolutie-van-de-ijsbeer-van-bruine-beer-tot-ijsbeer/>)
 - Welke dieren zien jullie hier allemaal?
 - Kennen jullie andere dieren die op deze dieren gelijken?
 - Hebben jullie deze dieren al eens in het echt gezien? Zo ja, waar dan?
- Verken hier samen met de kinderen de verschillende dieren die in het boek aan bod komen. Sta stil bij de gelijkenissen en verschillen tussen een bruine/zwarte beer en een ijsbeer. De hoge poten, de korte oren, de natte neus, ... Je kunt hetzelfde doen voor de gelijkenissen en verschillen tussen een gewone vos en een poolvos. Je kunt hierbij vooral focussen op de kleur en de link met waar ze wonen. Je kunt hier misschien ook samen naar een kort fragmentje kijken uit één van deze filmpjes, zodat ze de ijsbeer ook meteen eens hebben zien bewegen in zijn natuurlijke omgeving. Toon ook een stukje waarop ze ijsberen kunnen zien wandelen en zwemmen en waarop duidelijk bewegende ijsschotsen te zien zijn.
 - Kunnen ijsberen zwemmen? Hoe doen ze dit dan?
 - En kunnen ze ook makkelijk wandelen en lopen op het ijs? Hoe doen ze dit?
 - Wie heeft er al eens in de sneeuw gewandeld? Ging dit makkelijk? Hoe deed je dit dan? :
 - Wie heeft er al eens op ijs gewandeld? Wie is er al eens uitgegleden op ijs?
- Doe een kort bewegingstussendoortje, door rond het laken ook nog andere witte papieren te leggen. Dit zijn dan ijsschotsen waarop de kinderen net zoals een ijsbeer naartoe kunnen lopen of op kunnen springen.

1.2. Verkenning van het boek

- Na deze verkennende fase ga je terug met de kinderen in een kring zitten en neem je het boek erbij. Toon eerst de witte pagina waarop je alleen een neus en mond ziet.
 - Wie zien we hier, denken jullie? Van wie is dit de neus en de mond? Waarom denk je dat?
- Toon dan de prent met de ogen erbij.
 - Zijn jullie nog altijd zeker? Is dit een ijsbeer? Waarom denk jullie dit?
- Sta dan even stil bij de cover van het boek.
 - En welk dier zien we hier? Wat heeft die nog op zijn kop staan, hier helemaal van boven?
- Toon dan even wie het boek heeft geschreven en wie de ijsbeer en de andere dieren heeft getekend. Je kunt ook al even de achterkant tonen en samen met hen proberen achterhalen wat er daar te zien is. Je kunt desnoods ook wat afdrukken van poten voorzien in de sneeuw op het laken, zodat ze hier nog eens goed naar kunnen kijken. Of je kunt hier indien nodig een still uit het filmpje of een foto inzetten. Focus hier vooral ook op het luisterdoel, namelijk: Waar gaat de ijsbeer allemaal naartoe en waarom?
 - Wat zien we hier nu? Waarom staan die pootafdrukken hier, denken jullie? Waar gaat de ijsbeer naartoe? Welke dieren zal de ijsbeer misschien allemaal ontmoeten/zien? Zullen we het boek eens openen en samen lezen waar de ijsbeer naartoe gaat?

2. TIJDENS HET LEZEN

- Ga naar de dubbele pagina met alleen de woorden erop: Er is een ijsbeer in de sneeuw. Lees die voor.
 - Waar is de ijsbeer nu denken jullie? Waarom?
- Lees dan verder en sta weer even stil bij de neus en de mond.
 - Wie zien we hier nu weer? Waarom denken jullie dit? Wat zou de ijsbeer allemaal kunnen ruiken met zijn neus? Wat eet een ijsbeer graag, denken jullie?

- Lees dan verder en sta stil bij de ijsbeer die wakker wordt.
 - Wat doet een ijsbeer die wakker wordt, denken jullie? Gaan we dit eens samen proberen?
We gaan slapen als de ijsbeer en dan worden we wakker en openen zachtjes onze ogen en oren, snuffelen een beetje en strekken onze poten.
 - Bekijk en lees samen elke bladzijde van het boek. Vaak kun je gelinkt aan de vragen in het boek voorspellende vragen stellen, waarbij je de antwoorden ook kunt visualiseren in een mindmap. Bijvoorbeeld:
 - Waar gaat de ijsbeer naartoe? Waarom denk je dat?
 - Is hij op weg naar de zeehonden? Waarom denk je dat?
 - Gaat hij schuilen in een grot? Waarom denk je dat?
 - Is hij op zoek naar een mens? Waarom denk je dat?
 - Waar gaat hij naartoe?
 - En wat zou de ijsbeer doen, nadat hij in het water heeft gespeeld? Weet jij het?
 - Naast het maken van voorspellingen bij wat de ijsbeer allemaal doet, kun je natuurlijk ook even dieper ingaan op de mogelijke antwoorden die het boek biedt.
 - Hoe zien de zeehonden eruit? Hebben zij ook vier poten?
 - Vinden ijsberen zeehonden lekker?
 - Wie woont er in de grot? Hebben vossen dezelfde oren als ijsberen? Of dezelfde oren als zeehonden?
 - Kan de ijsbeer het eigenlijk koud of warm krijgen?
 - Moeten we oppassen als we een ijsbeer tegenkomen? Zouden jullie bang zijn wanneer de ijsbeer brult? Zullen we eens brullen als een ijsbeer?
 - Wat ziet de ijsbeer wanneer hij in het water kijkt?
 - Is het koud in de zee waarin ijsbeer duikt? Waarom denken jullie dat? Hoe zwemt een ijsbeer in de koude zee? Kan iemand dit eens tonen?
 - Gaan we samen met de ijsbeer spelen in de zee spelen? Laten we ons dan even op de grond leggen en bewegen zoals de ijsbeer in het boek.
-

3. NA HET LEZEN

3.1. Beschouwing

- Laat de kinderen reageren op het verhaal.
- Blik terug op de voorspellingen die de kinderen maakte bij de start en doorheen het verhaal, indien deze nog niet beantwoord zijn. Je kunt de meer algemene vraag als leidraad nemen, dit was ook het luisterdoel.
 - Waar ging de ijsbeer allemaal naartoe in dit boek?
 - Waar kan de ijsbeer nog allemaal naartoe gaan?
 Je kunt ook de prenten van het boek op volgorde laten leggen of het verhaal laten naspelen met de figuurtjes op het laken dat je bij de start gebruikte.
- Stel enkele vragen over de inhoud.
 - Is het een mooi verhaal? Wat vind je mooi?
 - Zijn de ijsbeer en de andere dieren dikke vrienden? Hoe weet je dat?
- Stel enkele vragen bij de illustraties. Neem de dieren en de ijsschotsen die je maakte met de collagetechniek er dan even bij, naast bijvoorbeeld gewone foto's van de dieren.
 - Vind je dit een mooie ijsbeer, waarom?
 - Wat vind je van de oren van de dieren?
 - Lijkt dit papier ook wat op sneeuw op de ijsschotsen in het boek waar sneeuw op ligt (Neem hier dan het boek er ook weer even bij)? Waarom denk je dit?
 - Hoe weet je wat sneeuw is en wat water?

3.2. Verwerkingsactiviteiten

- Maak samen met de kinderen een collage met wit en blauw papier en zwarte potloden of wasco's.
 - Geef de kinderen twee witte bladen papier.
 - Laat ze van één blad papier grote en kleine stroken papier scheuren.
 - Laat ze een ijsbeer, een zeehond en een poolvos leggen met de snippers papier.
Je kunt ze ook met lijm laten vastplakken.
 - Laat ze dan met een zwart potlood of een wasco de neus, de mond, de oren en de snorharen toevoegen aan de dieren.
 - Geef zij die willen ook nog enkele witte en blauwe vellen papier. Hiermee kunnen ze via dezelfde techniek ijsschotsen en de zee proberen maken.
 - Laat ze met hun zelfgemaakte collages het verhaal nog een keertje naspelen.
 - Laat de kinderen pootafdrukken maken in bloem. Dit kunnen de grote afdrukken zijn van de poten van de ijsbeer of de kleinere van de poolvos. Zorg hiervoor dat je voorbeelden hebt van de onderkant van de poten van de dieren.
 - Vouw samen met de kinderen op een eenvoudige manier een ijsbeer
<https://www.youtube.com/watch?v=VFzz0-ZMDK8>) en maak samen sneeuw
<https://jufmaike.nl/nepsneeuw-maken-recept/>
<https://www.kidsproof.nl/amsterdam/blog/zo-maak-je-zelf-sneeuw>
https://www.youtube.com/watch?v=Eh7vnHCu_f8
-

4. VERDER LEZEN

- Kleine ijsbeer. Een ijsbeer in de tropen / Hans de Beer (De Vier Windstreken, 2023)
 - Ijsbeer, waar ben je? / Ingela P. Arrhenius (Gottmer, 2021)
 - De ijsbeer / Jenni Desmond (Lemniscaat, 2017)
 - De ijsbeer en de nacht / Bouke Billiet en Marjolein Pottie (ill.) (De Eenhoorn, 2018)
 - Papa is een ijsbeer / Edward van de Vendel en Saskia Halfmouw (ill.) (De Eenhoorn, 2021)
-



Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Bijlage:





Kijk nou taart

Over het boek

Auteur: J.C. McKee

Illustrator: J.C. McKee

Vertaler: Mariella Manfré

Uitgeverij: De Fontein

Over de maker

Jonathan McKee is een bekroonde illustrator die verschillende prijzen won voor zijn illustraties en animaties. Tijdens zijn loopbaan werkte hij onder meer voor Disney, Microsoft en BBC. Hij is geboren in Belfast (Ierland), maar werkt op dit moment in Londen. Met 'Oh look, a cake' publiceerde hij in 2021 zijn allereerste prentenboek met humoristische en bijzonder expressieve illustraties.

Korte inhoud

Als Luiaard en Maki een joekel van een taart tegenkomen, kunnen ze hun geluk niet op. Luiaard vraagt zich af of ze het aan de anderen moeten vertellen. Zullen ze een feestje geven? Maar wie moeten ze dan uitnodigen? Maki is niet overtuigd. Terwijl luiaard één voor één verschillende dieren opnoemt, verzint Maki het ene excuus na het andere om de taart voor zichzelf te houden. Olifant eet zo de hele taart op, Schildpad gaat raar doen van suiker, Python heeft geen manieren ... Uiteindelijk blijft er niemand over om de taart mee te delen. Maar dan komt de echte eigenaar van de taart langs. Met veel visuele humor, een knappe wisselwerking tussen tekst en beeld, een spannende timing en een verrassend einde, zet dit verhaal het belang van delen met elkaar centraal.

1. VOOR HET LEZEN

MATERIAAL

- knuffels, speelgoedieren of foto's van dieren die in het boek aan bod komen: de luiaard, de maki, de olifant, de tijger, de pauw, de mieren, het stekelvarken, het paard, de eenhoorn, de dolfijn, de schildpad, de kameleon, de python, de tijger
- memory van dieren (zie bijlage)

1.1. Allemaal dieren

- In het prentenboek komen heel wat verschillende bekende en minder bekende dieren aan bod. Gebruik knuffels, speelgoedieren of de foto's uit de bijlage om de namen van de dieren en hun eigenschappen te bespreken.
- Je kunt de fotokaartjes uitknippen en op de grond leggen. Laat de kinderen een dier kiezen dat ze kennen. Beschrijf samen de verschillende dieren op basis van de foto's en de voorkennis van de kinderen, bijvoorbeeld:
 - een luiaard heeft scherpe klauwen om in de bomen te klimmen
 - een maki heeft een gestreepte ringstaart

- een olifant is groot en zwaar
- een tijger is snel en gevaarlijk
- een pauw is mooi en trots
- mieren zijn kleine groepsdieren
- een stekelvarken prikt
- een dolfijn speelt graag in het water
- een kameleon kan zich goed verstoppen
- ...
- Je kunt (in een kleine groep) ook een memoryspel spelen met de kinderen. Leg de kaarten omgekeerd op een tafel of op de grond in een kring. Laat de kleuters om beurt twee kaarten omdraaien. Herhaal bij elke beurt de namen van de dieren. Zo zorg je ervoor dat de namen van de onbekende dieren vaak aan bod komen. Gebruik hierbij het juiste lidwoord (het nijlpaard, de python, de maki, ...) Heeft iemand twee dezelfde foto's? Bespreek dan ook de eigenschappen van dit dier.
 - Welk dier ken je?
 - Waar heb je dit dier al gezien?
 - Wat kun je over dit dier vertellen?

1.2. Taart en feest

Toon de cover van het prentenboek en laat de kinderen vertellen over feestvieren en taart. Bespreek ook de dieren op de cover. Kennen de kinderen deze dieren nog? Bespreek ook hun expressie.

- Vind jij taart lekker? Wat is jouw lievelingstaart?
- Zou jij deze taart willen opeten?
- Wanneer krijg jij taart? Wanneer eet jij taart?
- Wie zou van jou ook een stukje taart krijgen? Met wie zou jij deze taart graag delen?
- Wat zouden Maki en Luiard denken?

1.3. Moet je taart delen?

Bekijk samen met de kinderen de achterflap met het boek. Luiard zegt dat je taart moet delen. Maki zegt: 'O ja'? Wat vinden de kinderen? Verwijs terug naar de dieren op de fotokaartjes uit de vorige activiteit. Met welke dieren zouden de kinderen de taart wel/niet willen delen.-?

- Moet je een taart delen of mag je ze ook helemaal alleen opeten?
- Wanneer moet je taart wel of niet delen?
- Waarom is het leuk of niet leuk om te delen?
- Met welke dieren zou jij deze taart wel/niet willen delen?
- Wat doen de mieren op de achterflap?

Focus op het luisterdoel: Zouden Maki en Luiard de taart delen? Met wie?

2. TIJDENS HET LEZEN

- Lees het boek interactief voor. Het boek zit boordevol humoristische details waarop je de kinderen kunt wijzen. Op de taart staat een kaarsje met oranje en zwarte strepen. Zou deze taart toch van 'iemand' zijn? Voor de mieren is er een wachttijd van 'vijf uur'. Luiard heeft 'zweetdruppels' op zijn voorhoofd, omdat het zoveel werk is om alle mieren een stukje te geven. Merk ook op hoe net voor de climax het 'tempo' van het boek verhoogt, doordat er meer dieren op een pagina komen te staan (neushoorn, schildpad, kameleon en python). Bouw de spanning met de kinderen op (tot op de pagina met de drie puntjes). Gaan Maki en Luiard de taart echt helemaal alleen opeten?
- Geef de kinderen voldoende tijd om de afbeeldingen te bekijken en laat hen spontaan reageren. Verwijs waar nodig terug naar het spel met de dieren dat je met de kinderen speelde. Zorg voor voldoende ruimte voor eigen ideeën, opvattingen en ervaringen van de kinderen. Je kunt ook extra vragen stellen of tips geven bij de afbeeldingen.

- Maki en Luiaard vinden een reusachtige taart. Voor wie zou deze taart gemaakt zijn?
- Is een reusachtige taart gemaakt voor een reusachtig dier? Of is dit een taart om te delen?
- Er staat een kaarsje op de taart. Zou er iemand jarig zijn? Zou er een dier 1 jaar worden?
Is dat dan een babydier?
- Zou jij de taart aan olifant/tijger/pauw/ ... willen geven? Waarom wel/niet?
- Het is moeilijk om een taart in kleine stukken te verdelen voor de mieren. Heb jij een betere oplossing?
- Wat betekent prik (limonade/prikken). Zou een stekelvarken echt kunnen schieten? (Een echt stekelvarken kan geen stekels afschieten. Dat is een fabeltje).
- Paard heeft het hoedje van eenhoorn op zijn rug. Waarom denkt vlieg dat paard een kameel is?
- Waarom vindt Maki dolfijn een 'uitslover'?
- Gaan Maki en Luiaard de taart opeten? Is dat wel een goed idee? Waarom wel/niet?
- Wat denkt Luiaard hiervan? Heeft Maki Luiaard kunnen overtuigen?
- De hele taart is op. De buiken van Maki en Luiaard zitten overvol en ze hangen vol kruimels.
Maar het kaarsje ligt er nog. Wat zal er nu gebeuren?
- De taart was van Tijger. Wat zal Tijger nu doen? Wat zou jij doen?
- (Hoe) kunnen Maki en Luiaard het goedmaken?
- Wat bedoelt Tijger met 'Ik krijg hem wel terug'?
- Is het verhaal nu echt gedaan? Nee, ook de mieren komen nog een stukje taart eten.

3. NA HET LEZEN

3.1. Terugblik

- Laat de kleuters reageren op het verhaal. Blik terug op de luistervraag en laat de kinderen het verhaal spontaan beoordelen.
 - Weten we nu wie de taart opgegeten heeft? (Luiaard en Maki aten de taart op. Maar Tijger at Luiaard en Maki op.)
 - Wat zou jij doen als je een taart vindt? Waarom mag je die taart wel/niet opeten?
 - Vind je het goed dat Tijger Maki en Luiaard opeet, omdat ze zijn taart opeten?
 - Vind jij het verhaal grappig? Wat is er grappig? Welke prenten vind je grappig?
- Neem de fotokaartjes van de dieren er opnieuw bij. Laat de kinderen de namen van de dieren herhalen. Weten de kinderen nog waarom deze dieren geen stukje taart kregen volgens Maki? Je kunt samen met de kinderen terugblikken op de eigenschappen van de dieren die in het boek vermeld staan.
 - Olifant is groot. Hij eet zo de hele taart op.
 - Tijger is gevaarlijk. Hij zou de taart verslinden.
 - Pauw is te trots. Hij eet niets dat mooier is dan hij?
 - De mieren zijn met te veel. Dat zorgt voor problemen.
 - Stekelvarken is te stekelig. Hij zorgt voor prik.
 - Paard heeft het te druk. Hij heeft zich verkleed als eenhoorn.
 - Dolfijn is een uitslover. Hij speelt het liefst in het water.
 - ...

3.2. Creatieve verwerking

MATERIAAL

- Papieren bordjes, kleurpotloden, stiften, versiering, ...
- Als je geen papieren bordjes hebt, kun je de kinderen ook gewoon een wit blad geven.
- Je kunt de kinderen ook met plasticine of zanddeeg aan de slag laten gaan.

- Laat de kinderen een dier uit het boek of een eigen dier kiezen.
- Laat hen een taart voor dit dier ontwerpen. Laat hen goed kijken naar het dier.

- Hoe zou een taart voor dit dier eruit kunnen zien? Een grote olifant houdt misschien van een grote taart? Een taart voor een kameleon heeft misschien heel veel kleuren? Of wordt het een taart van gras, omdat een kameleon houdt van gras? Wordt het een hoge taart of een kleine taart? Hoe ziet de binnenkant van de taart eruit ...?
 - Stel de verschillende bordjes met taart tentoon op de tafel.
 - Kunnen de kinderen raden voor welk dier deze taart is? Hoe zie je dat? Geef de kinderen ruimte om te vertellen over de keuzes die ze maakten.
 - Als er tijd en ruimte is, kun je ook een échte kookactiviteit plannen en samen met de kinderen een taart bakken.
-

4. VERDER LEZEN

- Van wie is die staart? / Joukje Akveld en Martijn Van der Linden (ill.) (Gottmer, 2017)
 - Waar is de taart? / Thé Tjong-Khing (Lannoo, 2004)
 - Mmm... een taart! / Susanne Strasser (Hoogland & Van Klaveren, 2016)
 - Feest voor Ilyas / Khadija Timouzar en Mijke Coebergh (Studio Sesam, 2017)
 - Prinses Arabella's schattige, grappige, grote, enge dierenboek / Mylo Freeman (De Eenhoorn, 2015)
-



Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Bijlage 1



Bijlage 2





Opruimen doe ik morgen

Over het boek

Auteur: Merel Eyckerman

Uitgeverij: Lannoo

Over de maker

Merel Eyckerman illustreert sinds 2003 prentenboeken, educatieve uitgaven en tijdschriften. Haar boeken zijn vertaald in meer dan 20 talen. Merel houdt van kleur. Haar kleurgebruik is vaak zacht, maar tegelijkertijd weldoordacht. Hoewel haar illustraties heel herkenbaar zijn, verrassen ze door bijzondere details en subtiële grapjes. Merel geeft ook lezingen en vertellingen voor kinderen.

Korte inhoud

Een bad wordt een boot, een borstel wordt een paard en een tafel wordt een huis. Met een beetje fantasie veranderen alledaagse voorwerpen thuis in leuke speelplekken of nieuw speelgoed. En opruimen? Dat doe je morgen maar... In dit speelse en originele prentenboek staat de fantasie centraal. De zachte en verfijnde illustraties nemen je mee in de herkenbare fantasie – en leefwereld van jonge kinderen.

1. VOOR HET LEZEN

MATERIAAL

- Alledaagse gebruiksvoorwerpen, zoals een tafel, stoel, boeken, doeken, kussens, een paraplu, een bezemsteel, een kapstok, schrijfgerei, knuffels, ...

1.1. Ode aan de fantasie

In dit prentenboek krijgen alledaagse gebruiksvoorwerpen een nieuwe functie. Dat leidt tot veel spelplezier, maar ook tot een berg rommel, zoals je ziet op de voorlaatste pagina van het boek.

- Start dit voorleesmoment in een ruimte waarin allerlei grotere en kleinere voorwerpen te vinden zijn.
- Vraag de kinderen om in duo's een vijftal voorwerpen te zoeken in de ruimte. Dat mogen grote of kleine voorwerpen zijn.
- Bespreek nadien samen alle 'bergen' die de kinderen maakten en maak vergelijkingen door beschrijvende woorden te gebruiken (hoog, laag, breed, smal, hoger, lager, ...).
 - Hoe kun je van deze vijf voorwerpen samen een berg maken?
 - Is jullie berg recht of schuin? Is jullie berg hoog of laag? Zouden we jullie berg nog hoger kunnen maken?
 - Welke berg is het hoogst, laagst, breedst, smalst ...?
 - Hoe kunnen we met alle voorwerpen samen één superhoge berg maken?
- Laat uiteindelijk alle kinderen samenwerken om met alle voorwerpen één hoge berg te maken. Zorg dat de kinderen met zorg en respect omgaan met de materialen, zoals de boeken.

1.2. Opruimen doe ik morgen

- Je neemt het prentenboek erbij. Toon de voorlaatste prent van het boek en vergelijk de berg met rommel in het boek met de berg met voorwerpen die jullie samen maakten. Sta stil bij de dubbele betekenis van 'berg' en 'rommel'.
 - Lijkt de berg rommel in het boek op onze berg? Wat is hetzelfde? Wat is anders?
 - Wie heeft al eens een echte berg gezien?
 - Welke berg lijkt het meest op een echte berg: onze berg of de berg rommel in het boek?
 - Deze kleuter heeft hoogtevrees en zegt: het 'rommelt' in mijn buik. Wat betekent dat? Zit er echt rommel in de buik?
 - Welk gevoel heb jij als je hoog (op een berg) staat?
 - Besluit samen met de kinderen dat woorden soms meerdere betekenissen kunnen hebben, bijvoorbeeld: een echte 'berg' en een 'berg' rommel; er ligt 'rommel' in je kamer en het 'rommelt' in je buik. Met iets oudere kinderen kun je ook andere voorbeelden van homoniemen zoeken, zoals een 'kussen' en iemand 'kussen', de 'top' van de berg en mijn mama is 'top', ...
 - Bekijk samen met de kinderen de berg rommel in het boek van naderbij. Laat de kinderen nadenken hoe ze met de voorwerpen zouden kunnen spelen. Laat ze eventueel experimenteren met echte voorwerpen, zoals een veegborstel (paardje rijden, zwaaien, je evenwicht bewaren, ...). Bespreek ook hoe je met de voorwerpen in het boek zou kunnen spelen.
 - Waar heeft de kleuter allemaal mee gespeeld (een borstel, stoel, touw, schop, ...)?
 - Wat kun je met een borstel doen? (vegen)
 - Hoe kun je met een borstel spelen?
 - Hoe zou de kleuter in het boek spelen met een stoel, een tafelkleed, een kapstok ...?
 - Bespreek dat gewone voorwerpen 'speelgoed' kunnen worden. Zo kan een stoel een trapje worden of kan een kapstok een vishaak worden.
 - Focus op het luisterdoel: Zullen we samen ontdekken hoe de kleuter in het boek speelde met de voorwerpen?
-

2. TIJDENS HET LEZEN

- Lees het boek interactief voor. Merk samen met de kinderen op hoe de illustrator speelt met kleur in het boek. Op de linkerpagina zie je telkens het echte voorwerp tegen een gekleurde achtergrond, zoals een huis of een boot. Op de witte pagina's zie je welke voorwerpen een 'huis' of 'boot' kunnen worden. Zo kunnen een tafel, een stoel, een kartonnen doos of een boek huizen worden in een fantasiespel en kunnen een badkuip, een lade of een kussen ook boten worden.
- Geef de kinderen voldoende tijd om de afbeeldingen te bekijken en laat hen spontaan reageren. Sta samen met de kinderen stil bij hoe verrijkt realistisch of origineel bepaalde illustraties zijn, zoals het kussen op de tafel of de afgeknippen haren van de borstelsteel. Geef ook extra aandacht aan de (dubbele) betekenis van de gekleurde woorden in de tekst.
- Zorg voor voldoende ruimte voor spontane reacties en ervaringen van de kinderen. Je kunt de kinderen ook voorspellingen laten doen en samen terugblikken op eerdere voorspellingen. Geef gerust ook extra kijktips bij de afbeeldingen en stel open vragen. Bijvoorbeeld:
 - Wat zou er nog een huis kunnen worden? Zijn er in onze ruimte voorwerpen die een huis kunnen worden?
 - Heb jij al eens een 'huis' gemaakt thuis, in de klas of op de speelplaats?
 - Welk 'huis' van de kleuter vind jij het best gekozen?
 - Een tafelkleed kan een 'zeil' worden. Waarvoor zou jij een tafelkleed gebruiken?
 - Het tafelkleed wordt een 'zeil' en de kleuter 'zeilt' door de lucht. Kan dat? Kun jij zeilen door de lucht?
 - Het 'kussen' wordt een boot en de kleuter geeft veel 'kussen'. Wat betekent dat?
 - Wat zou jij gebruiken om een 'boot' te maken?
 - De paraplu wordt een 'scherm' tegen de regen. Kun je ook 'schermen' met een paraplu?
 - De 'borstel' wordt een paard. De kleuter moet het paard 'borstelen' na elke rit. Kun jij tonen wat 'borstelen' is?
 - Heb jij al eens met een 'paard' gespeeld? Hoe zou jij een 'paard' maken?

- Uiteindelijk beland je bij de eerder besproken voorlaatste prent met de 'berg' rommel.
 - Wat nu? Wat moeten we met die berg rommel doen?
 - Vind jij opruimen leuk? Waarom wel/niet?
 - Wie ruimt er bij jou thuis / in onze klas vaak op?
 - Wat doet de mama in het boek? Ruimt ze mee op? Waarom niet?
 - Vind jij het een goed idee om pas morgen op te ruimen?

3. NA HET LEZEN

3.1. Terugblik

Laat de kleuters terugblikken op hun voorspellingen bij de voorlaatste prent.

→ Waarvoor werd de borstel, de stoel, het blad, de schop, ... gebruikt? Hadden we het juist?

3.2. Dramatische verwerking

- Verzamel de kinderen rond jullie eigen zelfgemaakte 'berg'. Laat de kinderen om beurt een voorwerp uit de 'berg' nemen. Denk samen met de kinderen na wat dit voorwerp zou kunnen 'worden'. Als de kinderen het moeilijk vinden om hun fantasie te gebruiken, kun je zelf een voorbeeld geven dat de kinderen kunnen nabootsen, bv. Deze stoel is mijn auto.
 - Welk voorwerp uit onze berg zou jij kiezen om mee te spelen? Wat zou jij met dat voorwerp doen?
 - Hoe zou jij met dit voorwerp spelen?
 - Deze stok is mijn tennisracket.
 - Deze emmer is mijn drum.
 - Deze pen is mijn goochelstok.
 - ...
- Als dat goed lukt, kun je de oefening iets moeilijker maken. Laat de kinderen per twee een voorwerp kiezen waarmee ze iets 'uitbeelden'. Help de kinderen op weg terwijl ze nadenken in duo's. Je kunt hen helpen door hen te laten vertellen wat ze die dag al allemaal gedaan hebben.
- Verzamel tot slot iedereen in een kring. Laat de duo's om beurt uitbeelden hoe ze het voorwerp gebruiken. De anderen raden wat het voorwerp geworden is.
 - bijvoorbeeld: met een potlood 'telefoneren', 'haar kammen' of 'tanden poetsen'

3.3. Beeldende verwerking

MATERIAAL

- Papier
- kleurpotloden, stiften

- Geef alle kinderen een blad papier. Ze mogen een dagdagelijks voorwerp tekenen op het blad. Dat mag gerust een voorwerp uit de 'berg' zijn. Als kinderen weinig inspiratie hebben, kun je hen helpen door de prenten in het boek opnieuw te bekijken.
- Elk kind geeft zijn blad door aan zijn/haar buur. Dat kind mag iets bij de tekening tekenen, waardoor het iets anders wordt. Voorbeeld:
 - Kind x tekent een bal. → Kind y geeft de bal zonnestralen. De bal wordt een zon.
 - Kind x tekent een lepel. → Kind y tekent een vin en een staart. De lepel wordt een 'lepelvis'.
 Als de kinderen hun blad niet willen doorgeven, kunnen ze ook zelf hun voorwerp aanpassen.
- Bespreek tot slot samen de tekeningen van de kinderen.
 - Welk voorwerp was er eerst getekend? Wat is het geworden?
- Ruim samen met de kinderen de 'berg' op. Indien er tijd over is, kun je de kinderen nog even vrij laten spelen en fantaseren.

4. VERDER LEZEN

- Zie jij wat ik zie? / Tineke Meirink (Ploegsma, 2022)
 - Elke dag iemand anders / Jef Aerts en Merel Eyckerman (ill.) (Querido, 2020)
 - Petra / Marianna Coppo en Denise Bos (vert.) (Flamingo 2019)
 - Ik zie, ik zie / Eef Rombaut en Leen Vanbroekhoven (ill.) (Abimo, 2016)
 - Er is iets aan de kip met je hand / Geert De Kockere en Nelleke Verhoeff (De Eenhoorn, 2017)
-



Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.



Het monstermeer

Over het boek

Auteur: Leo Timmers

Illustrator: Leo Timmers

Uitgeverij: Querido

Over de maker

Leo Timmers (1970) studeerde reclame en grafische vormgeving en werkte jarenlang als illustrator. Hij debuteerde in 2000 als prentenboekauteur met "Blij met mij". Sindsdien schreef Leo de meeste van zijn boeken zelf.

Zijn boeken zijn al meermaals bekroond. Zo belandde hij al 10 keer in de top 3 van de Leesjury en werd "Het eiland van Olifant" door The New York Times geselecteerd als een van de 10 beste prentenboeken. Leo's boeken zijn vertaald in 32 talen.

Bron: <https://www.leotimmers.com/info>

Korte inhoud

Vier eenden zijn hun vijvertje beu. Het is tijd voor avontuur! Ze gaan naar het meer. Maar Eric weet het niet zeker. Er zou een monster in het water kunnen zitten. Volgens de anderen heeft hij echt niets om zich zorgen over te maken. Dat monster is maar een verhaal!

Bron: <https://www.leotimmers.com/monster-lake>

1. VOOR HET LEZEN

- Bekijk samen met de juryleden de kaft van het boek.
 - Wat zien jullie allemaal op de kaft? (Eend, echt diep water, kikker, ...)
- Lees de titel voor: "Het monstermeer".
 - Wat valt op aan de letters van het woord? (De uiteinden van de letters zijn klauwen of tanden een rechtopstaande haren)
- Analyseer samen met de juryleden het woord monstermeer:
 - Monstermeer bestaat uit monster en meer, wat zou dit betekenen?
 - Zit er een monster in het meer?
 - Of is het een meer alleen voor monsters?
 - Wat is een meer? (Een meer is een door land omringde wateroppervlakte, het water op de kaft is een meer.)
 - Wie kent er een monster?
 - Hoe ziet een monster eruit? (Speel in op de fantasie van de juryleden)
 - Heb je er al eens één gezien?
 - Zie je een monster op de kaft?
 - Hoe kijken de dieren op de kaft?
- Doe nu het boek open en laat ook de achterzijde zien van de kaft.
 - Zie je nu een monster?

- Zou het blauw aan de rand van de bladzijde de bek van een monster zijn?
 - Hoe zou een monstermeer eruit zien?
 - Lees nu de achterflaptekst: "Vier eenden gaan (...) daar geloven zijn vrienden niets van!"
 - Oei, oei, hier staat dat het een verschrikkelijk monster is.
 - Zullen we samen ontdekken of er echt een verschrikkelijk monster in het meer zit?
-

2. TIJDENS HET LEZEN

Ook al lijkt het boek op het eerste gezicht eenvoudig, toch verdient ook dit boek voldoende aandacht. Duik maar volop in de tekst en vooral de illustraties en ontdek elke keer weer een nieuwe laag.

- Doe het boek open en bekijk de tekeningen op de schutbladen.
 - Wat zie je? Zijn dit ogen van een monster?
 - Zijn er juryleden die iets anders zien in de cirkels? (Paraplutjes op een ijsje?)
 - Op de volgende bladzijde staat een vis.
 - Hoe zou de vis zich voelen?
 - En op de volgende bladzijde staat een eend.
 - Hoe zou de eend zich voelen?
 - Hoe zie je dat?
 - Zou dit Erik zijn? Waarom wel of niet?
 - Lees de tekst voor terwijl je de prenten laat zien. Geef de juryleden voldoende tijd en ruimte om de prenten in zich op te nemen en te reageren op wat ze zien. Je kan hier natuurlijk ook al stilstaan bij wat in punt 3.1 tot 3.3. besproken wordt. Heb aandacht voor volgende prenten of passages:
 - "Alleen maar saaie vissen en kikkers." (de vissen en kikkers zien er niet blij uit – let op de richting waarin ze zwemmen)
 - "Geloof ons maar!" (Je ziet al dezelfde bek op de pagina als die op de achterzijde van het boek)
 - "Niet grappig, Erik." (let op de blik van de andere eenden)
 - "Wij zijn helemaal alleen!" (Vouw de flappen open en toon de uitklapper van bijna 1 meter.)
 - ...
 - Laat de juryleden zelf nadenken over de verschillende thema's die zich aandienen. Misschien komen ze er zelf wel achter waarom Erik helemaal niets vertelt op het einde. (Zie na het lezen)
-

3. NA HET LEZEN

3.1. Personages

- De vier eenden gaan op uitstap naar het meer:
 - Erik is één van de vier eenden. Je herkent hem aan zijn groene kop en witte ring om zijn hals.
 - Hij is terughoudend om mee te gaan naar het meer.
 - Hij hoorde over een monster onder de wateroppervlakte.
 - Hij maakt kennis met de onderwaterwereld en heeft het duidelijk naar zijn zin.
 - Hij kijkt zijn ogen uit op de grote uitklapbare prent.
 - Op het einde van het verhaal geeft hij niet prijs wat hij allemaal onder water beleefde. Is hij op zijn hoede voor het oordeel van de andere eenden? Of beleefde hij dit alles in zijn eigen fantasie?
- De andere eenden
 - Ze zijn er gerust in dat er geen monster in het meer zit en wimpelen Eriks ongerustheid weg.
 - Tot ze ontdekken dat Erik weg is.
 - Op het einde van het verhaal hebben de eenden dezelfde ongerustheid die Erik in het begin van het verhaal had. De rollen worden omgedraaid.

- Kikkers en vissen zonder attributen:
 - Ze zwemmen met een blik vol paniek naar de kant van het meer. Dit is al een eerste aanwijzing dat Eriks vermoeden misschien juist zou kunnen zijn.
 - Op het einde van het verhaal waar de eenden terug aan wal gaan zie je opnieuw een vis en een kikker.
- Het monster:
 - Lijkt precies van staal maar de mondhoeken verraden enige beweging.
 - Het is versierd met rietjes, parapluutjes, een strik, ...
 - Het draagt een veel te kleine kleurrijke hoed, een paraplu en een zakhorloge waarop het tien over twee blijft.
 - Het monster oogt heel vriendelijk en grappig en neemt een hele stoet aan dieren mee op sleeptouw naar de overkant van het meer.
- Allerlei onderwaterdieren met de meest vreemde attributen als een reddingsboei, een slakkenhuis, een handtas, een bootje, ...
 - Ze vergezellen het monster.
 - Het lijkt erop dat ze allemaal op één of andere manier deelnemen aan een verkleed-verkeer-onderwater-spektakel.
 - De fantasie slaat hier helemaal op hol.

3.2. Illustraties

Lees het verhaal opnieuw en besteed dan nog eens extra aandacht aan de illustraties.

- Leo Timmers gebruikte een spuittechniek om het water van het meer weer te geven.
- Op de grote uitklapbare prent kom je in een heuse onderwaterwereld terecht. Je waant je precies in een speeltuin van allerhande materialen en voertuigen vol vissen en allerlei (fantasie)onderwaterdieren. Neem voldoende tijd om allerlei verkeers- en straatsituaties te ontdekken. Laat de juryleden zelf van alles opsporen en uitpluizen. Leid de aandacht naar:
 - Rioolbuis met de M van metro
 - Verkeersborden en verkeerslicht
 - Lichtreclame
 - Olievat met planten in of als kookpot of als werkbank.
 - Vuilnisbak met bloem
 - Fles met windmolentje
 - Een wrak van een schip
 - Een partijtje basketbal
 - Een straatlantaarn
 - ...
- Op de volgende prent zwemt er een stoet van dieren naar de andere kant van het meer.
 - Staat Erik op elke prent afgebeeld? Kun je hem vinden?
 - Welke kleuren heeft de illustrator gebruikt? (donkergroen voor het water en felle kleuren voor de onderwaterwezens)

3.3. Einde van het verhaal

Het einde van het verhaal is heel verrassend.

- Wat denk je dat er zal gebeuren als de eenden hun kop terug zullen draaien in de richting van het meer?
- Wat denk je dat de eenden zullen doen?
- Zullen de eenden net als Erik eerst schrikken en dan willen kennismaken met de dieren en het monster?
- Wat denk je dat het monster zal doen? Gaat het monster ook aan wal op de oever van het meer?
- Wat vind jij van het einde van het verhaal?

3.4. De relatie tussen tekst en beeld

- De tekst is eerder summier en beperkt zich tot dialogen tussen de vier eenden.
- De illustraties gaan hand in hand met de tekst en spreken elkaar tegen. Sta hier even bij stil met de juryleden.
 - Zou het verhaal anders zijn als je de tekeningen niet zag / zonder tekst?

- De diepere dimensie naar gevoelens als bang zijn voor het onbekende, vooroordelen, veroordeeld en beoordeeld worden, op ontdekking durven gaan, worden zichtbaar gemaakt zonder dat erover gesproken wordt. Laat de juryleden deze zaken zelf ontdekken. Volgende vragen kunnen een leidraad zijn om de diepere gevoelens en dimensies naar boven te halen:
 - Waarom zou Erik zeggen: “Maar ze zeggen dat er een verschrikkelijk monster woont!” (Hij is bang om naar het grote meer te gaan).
 - De drie eenden zwemmen vastberaden in het water. Eentje zegt: “Dat is maar een verhaaltje, Erik.” Geloven zij Erik niet? Of geloven ze het verhaal niet? Zit er echt een monster in het meer? Bestaan monsters echt? Bestaan monsters alleen in de fantasie?
 - Waarom denk je dat Erik niet vertelt wat hij allemaal meemaakte?
 - Bestaat zo’n onderwaterwereld echt? Maakt Erik dit echt allemaal mee?
 - Herkennen jullie de wisselende gevoelens van Erik en de eenden? Wanneer was jij al eens terughoudend en was dit nergens voor nodig? Wanneer was jij al eens bang van iets waar je helemaal niet bang voor hoefde te zijn? (Peil naar de ervaringen van de juryleden)

3.5. Leeservaring

Peil naar de leeservaring van de juryleden.

- Is er een spannend stuk in het verhaal? Wanneer en waarom?
- Wat vond je grappig in het boek?
- Heb je een favoriet personage / dier?

3.6. Thema monster – actualiteit

In Schotland is er een heel groot meer dat Loch Ness heet. Meer is in het Engels Loch. Volgens heel wat verhalen zou er in het meer een monster wonen. Op het einde van de grote vakantie is er een grote zoekactie op touw gezet naar het monster.

- Je kunt met de juryleden hier dieper op ingaan. Haal eerst hun voorkennis op door terug te blikken naar het gesprek dat je met hen voerde voor het lezen van het boek.
- Andere informatie over het meer en de zoekacties naar het monster vind je op volgende sites:
 - [https://nl.wikipedia.org/wiki/Loch_Ness_\(meer\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Loch_Ness_(meer))
 - <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/08/04/loch-ness-onderzoek-schotland-mythe-of-waarheid/>

3.7. Creatieve verwerking

- Airbrush

MATERIAAL

- | |
|---|
| • Een lege spuitfles of sprayfles (dit kan een lege fles zijn van ruitenreiniger of een ander reinigingsproduct (spoel ze zeer goed uit)) |
| • Water en verf (of kleurstof) (dit doe je in je spuitfles) |
| • Grote bladen om op te experimenteren |
| • Grote witte bladen (voor elk jurylid één) |
| • Gekleurd papier |
| • Scharen |
| • Lijm om papier te kleven |
| • Alleslijm om zwaardere attributen te kleven |
| • Rietjes, stokjes, parapluutjes, kralen, |

- Je kan net zoals Leo Timmers het meer spoot met verf, ook zelf spuiten met verf om een eigen meer te maken. Probeer op voorhand de techniek zelf uit zodat je weet waar de moeilijkheden zitten (verf te slap of te dik, spuit recht houden, ...)
- Doe in een lege spuitfles een mengsel van water met verf.
- Kies je kleuren in functie van wat je wil maken. Leo Timmers gebruikte donkere kleuren om het water van het meer weer te geven. Je kunt dit op dezelfde manier doen door een aantal kleuren over elkaar te spuiten. Op die manier krijg je kleurschakeringen.

- Je kunt best even experimenteren met deze techniek. Misschien is hij voor vele juryleden nieuw.
- Bespreek tijdens het experimenteren hoe je iets donkerder kunt maken en hoe iets lichter blijft.
- Misschien zijn de bladen waarop geëxperimenteerd wordt, meteen ook bruikbaar, misschien willen sommige juryleden echt doelbewust aan de slag gaan.
- Bied lege bladen aan om hun meer te spuiten.
- Als het meer van de juryleden klaar is, kunnen ze met papier hun eigen fantasie-onderwaterdier maken. Laat hen hun dier maken via het vormknippen.
- Ze mogen daarna hun dier versieren met de spulletjes die je meebracht (ogen van kralen, vinnen van parapluutjes, enzovoort.)
- Na afloop kan je de werken naast elkaar hangen zodat je samen één groot meer verkrijgt.

- Een monster knutselen

MATERIAAL

- | |
|--|
| • Lege plastic flessen |
| • Schoendozen maar ook andere dozen |
| • Kartonnen bordjes |
| • Kosteloos materiaal zoals friscostokjes, parapluutjes, rietjes, kurken, kroonkurken, kralen, ... |
| • Papier en karton |
| • Crêpepapier en/ of froezelpapier |
| • Verf |
| • Eventueel spuitfles |
| • Stevige lijm |

- Bekijk de grote prent van de onderwaterwereld in functie van het zelf maken van zo'n onderwaterwereld met fantasiedieren.
- Bespreek met de juryleden welke materialen er (nog) nodig zijn aanvullend op het aanbod dat jij zelf deed.
- Laat hen vanuit hun eigen verbeelding een fantasiedier of – monster knutselen.
- Geef hen tips en tricks om alles goed te kunnen bevestigen.
- Misschien kunnen ze hun doos of fles spuiten zoals Leo Timmers deed met de onderwaterwereld?
- Je kunt ook deze monsters en dieren verzamelen en samen tonen.

- Boven en onder

MATERIAAL

- | |
|---|
| • papier, bij voorkeur lange rol behangpapier |
| • tekengerief (stiften, kleurpotloden,) |

- Verdeel het papier in twee zones.
- Laat de juryleden samen ook een boven- en onderwaterwereld tekenen.

4. VERDER LEZEN

- Hier zijn draken/ Yorick Goldewijk en Yvonne Lacet (ill.) (Ploegsma, 2020)
- Helemaal aan de rand van mij, ben jij/ Agnès de Lestrade en Valeria Docampo (ill.) (De Eenhoorn, 2017)
- Het kleurenmonster/ Anna Llenas (De Vier Windstreken, 2017)
- Het hondje dat Nino niet had/ Edward van de Vendel en Anton van Hertbruggen (ill.) (De Eenhoorn, 2013)